

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

16 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență :

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Cristea Valentin în numele succesorului părții vătămate Jechiu Andrei, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Lungu Sergiu XXXXXX, născut la xxxxx, originar din s. xxxx, r-nul xxxx și domiciliat în orxxxx, str. xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 07.09.2017 – 14.12.2017 (prima instanță);
2. 05.02.2018 – 13.03.2018 (instanța de apel);
3. 07.05.2018 – 16.10.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 14 decembrie 2017, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Lungu Sergiu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 4 ani 7 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

Conform art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoarea, pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate, Jechiu Andrei a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul lui Lungu Ion în beneficiul lui Jechiu Andrei a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în partea prejudiciului material solicitat, a fost admisă în principiu acțiunea civilă intentată, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să decidă instanța civilă.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Lungu Sergiu la data de 07.05.2017, aproximativ la ora 11:30, pe traseul R-3, Chișinău-Hîncești-Cimișlia, la distanța de 200 metri de la intrarea în s. Bozieni, r-nul Hîncești, dinspre or. Hîncești, conducând pe timp de zi și în condiții optime de trafic rutier automobilul de model „Volkswagen T4”, cu numerele de înmatriculare xxxxx,

ignorând indicatorul rutier 3.23 și marcajul rutier „linia întreruptă”, care-i interziceau pe acel sector de drum manevrele de părăsire a benzii sale de circulație și depășire, fiind neatent, a ieșit la depășire pe contrasens a vehiculelor care îl precedau pe aceeași bandă de circulație, tamponând automobilul de model „Toyota Corolla” cu numerele de înmatriculare xxxxx, conducătorul căruia, Samoil Andrei, efectua regulamentar manevra de virare la stânga, în conformitate cu prevederile pct. 40 al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 357 din 13.05.2009.

Urmare a acestor acțiuni imprudente ale conducătorului auto Lungu Sergiu, a survenit deteriorarea mijloacelor de transport tamponate, traumarea fizică ușoară a lui Lungu Valentin și decesul la 24 mai 2017, ora 12:00, a lui Jechiu Ina, care se afla în calitate de pasager în automobilul de model „Toyota Corolla”, cu numerele de înmatriculare xxxxxx.

Potrivit concluziilor din raportul de expertiză judiciară medico-legală nr.86 din 24.06.2017, lui Jechiu Ina, în rezultatul accidentului rutier i-au fost cauzate plăgi contuze, edeme postraumatice, echimoze pe cap, revărsate sangvine în țesuturile moi pericraniene, fracturi cominutive înfundate în partea stângă a capului cu rupturi a durei mater, fracturi cominutive a oaselor bolții și bazei craniului, hemoragii subdurale 40 ml, subarahnoidiene difuze, contuzie și dilacerare a lobilor frontali a ambelor emisfere, sânge lichid în ventricolii cerebrale volum 20 ml. Toate aceste leziuni au apărut intravital, înainte de internarea în staționar din 07.05.2017, ora 12:10, și se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, fiind în legătură directă cu decesul victimei.

Astfel, consecințele survenite sunt în legătură cauzală directă cu încălcarea de către Lungu Sergiu a normelor Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.357 din 13.05.2009 și anume a pct. 3, 10.1, 42.1, 45.1, 47.1, 51.

Acțiunile inculpatului Lungu Sergiu au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, adică încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către avocatul Cristea Valentin în numele succesorului părții vătămate, Jechiu Andrei, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea suspendării executării pedepsei cu închisoarea, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, precum și în partea acțiunii civile cu referire la prejudiciul moral, cu rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Lungu Sergiu să fie condamnat cu executarea pedepsei și cu admiterea acțiunii civile în vederea încasării din contul lui Lungu Sergiu a prejudiciului moral în mărime de 1500000 lei, în rest sentința să fie menținută.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- prima instanță a individualizat greșit pedeapsa complementară și greșit a dispus suspendarea executării pedepsei cu închisoarea, or inculpatul inițial a vrut să se eschiveze de la răspundere și a declarat că accidentul s-a produs ca urmare a defecțiunilor din sistemul de frânare a automobilului;

- probele administrate au demonstrat că inculpatul a încălcat conștient Regulamentul circulației rutiere, or în anul 2013 acesta a fost documentat pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate cu grad avansat;

- concluzia primei instanțe cu privire la suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea este eronată, fără a motiva această concluzie;

- cu referire la prejudiciul moral, instanța nu a luat în considerare că Lungu Sergiu, prin acțiunile sale i-a provocat lui Jechiu Andrei suferințe psihice grave, greu de suportat, or starea muribundă a lui Jechiu Ina, timp de 17 zile în spital, apoi moartea prematură a soției care avea doar 19 ani și lipsirea copilului de 8 luni de grija mamei l-a indus pe Jechiu Andrei într-o stare de frustrare și nesiguranță pentru viața sa și a copilului. Toate aceste suferințe psihice, cât și care vor urma, trebuiau atenuate, iar suma de 50000 lei, dispusă de prima instanță, este disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și cu scopul pedepsei penale;

- nici succesorul părții vătămate și nici avocatul nu fost prezenți la pronunțarea sentinței, deoarece pronunțarea s-a amânat de pe 13 decembrie, pentru 14 decembrie 2017, fără a fi anunțați în modul stabilit, iar sentința redactată a fost recepționată prin intermediul poștei la 17 ianuarie 2018, din care motiv a fost omis termenul de apel.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2018, a fost respins apelul declarat ca fiind depus peste termen.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 01.12.2017 (f. d. 208-verso, vol. I), succesorul părții vătămate Jechiu Andrei și avocatul său Cristea Valentin au fost prezenți la ședința de judecată din 01.12.2017, ședința în cadrul căreia a fost fixată data pronunțării și deliberării sentinței și anume, data de 13.12.2017 ora 09:55 (f. d. 209, vol. I), care a fost amânată pentru data de 14.12.2017, ora 08:00, însă nici succesorul părții vătămate Jechiu Andrei, nici avocatul său Cristea Valentin nemotivat nu s-au prezentat, astfel, instanța de apel a conchis că termenul de atac al sentinței sus indicate curge din momentul pronunțării ei integrale, de pe data de 14 decembrie 2017, or, faptul că a aceștia nu s-au prezentat la pronunțarea sentinței, nu poate servi drept temei de repunere în termen a apelului, - prezența la pronunțarea sentinței este, după cum statuează legislația și practica judiciară, în același rând și a CSJ, un drept, și nu o obligațiune a părții pe dosar.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că acest apel este depus peste termen cu omiterea termenului de depunere a apelului, fără motive întemeiate, nefiind

stabilite careva temeiuri de repunere a apelului declarat or, conform art. 402 alin. (1) Cod procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Mai mult, instanța de apel a notat faptul că avocatul Cristea Valentin a primit copia sentinței la 17.01.2018 și a depus apelul peste o zi, la data de 19.01.2018 (f.d. 235-238, vol. I), nu poate constitui temei de repunere a apelului declarat or, conform art. 402 alin. (1) Cod procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale și nu din momentul înmânării copiei de pe sentință.

La fel, instanța de apel a conchis că succesorul părții vătămate Jechiu Andrei, și avocatul său Cristea Valentin au cunoscut data pentru care a fost amânată examinarea cauzei penale, însă nu s-au prezentat, fără motive întemeiate. Astfel, s-a indicat că aceștia au omis termenul de depunere a apelului fără careva motive întemeiate, motiv din care apelul avocatului Cristea Valentin nu poate fi repus în termen, întrucât nu sunt motive întemeiate prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală, de repunere în termen a lor, or, pe această linie de considerente, s-a relevat că prin motive întemeiate se are în vedere acele circumstanțe de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința titularului dreptului de apel (calamitate naturală, accident, boală, etc.).

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Cristea Valentin în numele succesului părții vătămate Jechiu Andrei, care invocă temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 10) Cod de procedură penală, art. 6 §1 CEDO, și solicită să se caseze total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- cauza a fost judecată în instanța de fond și de apel, fără citarea legală a unei părți;
- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor din apel și a admis o eroare gravă de fapt;
- s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;
- avocatul Cristea Valentin s-a prezentat la ședința de judecată din data de 13 decembrie 2017, fapt care este dovedit de către avocatul inculpatului Lungu Sergiu - Bunduchi Victor. Mai mult, prezența avocatului Cristea Valentin poate fi confirmată de imaginile video de la camerele de luat vederi instalate în judecătoria Hâncești, cât și de către greșiera Cocier S., de către care am fost anunțați, că judecătorul lipsește și pronunțarea nu va avea loc, iar despre data ședinței de judecată poate doar să spună orientativ, nenumind nici o dată concretă. Pe de altă parte alegația, că nu a numit o dată concretă se dovedește prin aceea, că greșiera nu i-a dat recurentului să semneze vreo recipisă de înștiințare despre ședința de judecată din data de 14.12.2017;

- din înregistrarea audio a ședințelor de judecată rezultă, că la data de 13 decembrie 2017, nu a avut loc ședința, pentru că nu a deschis-o nimeni, respectiv nu s-a perfectat niciun proces-verbal (și nici nu era posibil să fie perfectat, dacă nu s-a deschis ședința), în care s-ar fi indicat clar părțile prezente și absente la ședință. În acest caz părțile urmau să fie înștiințate despre următoarea ședință de judecată și în materialele cauzei urma să se conțină dovezi despre această informare;

- instanța de apel nu putea aplica prevederile potrivit cărora, participantul la proces, care a participat la ședințele de judecată, nu se mai citează pentru celelalte ședințe, deoarece, avocatul ca participant, nu a fost anunțat despre următoarea dată a ședinței amânate. Totodată, grefiera nu a folosit drept înștiințare nota telefonică, așa cum se prevede în art. 236 alin. (1) Cod de procedură penală, cu atât mai mult că numărul de telefon este indicat în mandatul de apărare;

- la respingerea apelului, instanța a invocat motive formale;

- în motivarea apelului, avocatul a specificat că nu a omis termenul de apel, iar instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, urma să se expună asupra acestui motiv;

- instanța de apel urma să asculte opinia apelantului, să-i dea posibilitatea să facă trimitere la materialele din dosar, inclusiv la înregistrarea audio a ședințelor din prima instanță. De asemenea, instanța de apel urma să întrebe opinia avocatului Bunduchi Victor, referitor la faptul dacă avocatul Cristea Valentin a fost prezent la ședința din 13.12.2017 sau nu. Dar aceasta nu s-a făcut, instanța de apel limitându-se la opinia celui alt avocat a inculpatului, că apelul este tardiv;

- sentința redactată a fost expediată avocatului la 15 ianuarie 2018 și a fost recepționată de acesta la data de 17 ianuarie 2018, fapt care se dovedește prin sigiliul poștal aplicat pe plicul, care se anexează la prezentul recurs, cât și prin semnătura avocatului aplicată pe avizul de recepție (anexat la materialele dosarului);

- instanța de apel a ignorat dreptul părții vătămate la un proces echitabil;

- au fost încălcate art. 2 §1, art.6 §1 și 13 din Convenție.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, au depus referințe:

5.1. Procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, menționând că, instanța de apel a menținut fără modificări soluția adoptată de către prima instanță pe motiv că avocatul Cristea Valentin a depus peste termen cererea de apel și, raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, în coroborare cu dispoziția art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărârii contestate în cauza penală în privința recurentului.

5.2. Avocatul Moloșag Natalia în numele inculpatului Lungu Sergiu, care pledează pentru respingerea recursului ca inadmisibil, din motiv că la stabilirea

pedepsei principale, precum și la stabilirea mărimii prejudiciului moral, prima instanță a ținut cont de toate circumstanțele excepționale prezentate și probate în cadrul ședinței de judecată, iar decizia instanței de apel, prin care a fost respins apelul ca tardiv, este legală și întemeiată, or nu a fost solicitată repunerea în termen a apelului și nici dovedită temeinicia întârzierii.

Mai mult, indică că au fost menționate iluzoriu art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 10) Cod de procedură penală, fără a fi demonstrată incidența acestor temeuri de recurs, argumentele invocate fiind abstracte, lipsite de orice suport juridic, nefiind pertinente și suficiente.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz se reține, că potrivit textului recursului declarat de recurent, acesta indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 10) Cod de procedură penală, nominalizând că cauza a fost examinată în instanța de fond și de apel fără citarea legală a unei părți, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor din apel și a admis o eroare gravă de fapt, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Cât privește temeiul de recurs specificat de recurent ce ține de individualizarea pedepsei penale, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit atestă că nu poate fi acceptat, or un apel declarat peste termen nu poate fi considerat un apel nedeclarat, astfel încât părții care n-a utilizat apelul în termenul prevăzut de art. 402 Cod de procedură penală, nu i se poate îngădi dreptul de a declara recurs împotriva deciziei instanței de apel cu privire la soluția de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen. În cazul dat, instanța de recurs este obligată să verifice dacă instanța de apel a constatat că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate. Dacă însă, se critică decizia instanței de apel sub alte aspecte, cum ar fi vinovăția, individualizarea pedepsei sau latura civilă, temeiurile și motivele invocate sunt inadmisibile.

Totodată, cât privește alegațiile recurentului, precum că: *„cauza a fost judecată în instanța de fond și de apel, fără citarea legală a unei părți, că nu a fost anunțat despre amânarea pronunțării sentinței de pe 13 decembrie 2017 pe 14*

decembrie 2017 și că nici nu a fost ședință de judecată pe 13 decembrie 2017, motiv din care nu a fost prezent la ședința din 14.12.2017 și a omis termenul de atac cu apel a sentinței, copia de pe acesta fiindu-i expediată doar la 15 ianuarie 2018 și a recepționată pe 17 ianuarie 2018”, prin prisma temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit atestă că este neîntemeiat or din materialele cauzei penale rezultă că avocatul Cristea Valentin a fost prezent la ședința din 01.12.2017 (f.d. 209, vol. I), fiind anunțat despre data pronunțării sentinței pe 13.12.2017, motiv din care nu urma să mai fie citat.

Mai mult, Colegiul penal lărgit stabilește că conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 13.12.2017 (f.d. 209 verso, vol. II), rezultă că avocatul Cristea Valentin nu s-a prezentat și în această ședință de judecată a fost anunțată amânarea pronunțării sentinței pentru 14.12.2017. La 14.12.2017, a fost pronunțată sentința primei instanțe, în prezența inculpatului Lungu Sergiu și a procurorului, iar în privința procesului-verbal al ședințelor de judecată din 13.12.2017 și 14.12.2017 nu au fost înaintate careva obiecții de către participanții la proces, conform art. 336 alin. (6), (7) Cod de procedură penală, prin ce se confirmă corectitudine și exactitatea procesului-verbal întocmit.

Din acest considerent, Colegiul penal lărgit atestă că prima instanță și-a respectat obligațiunile ce țin de informarea participanților la proces despre ședințele de judecată desfășurate, precum și despre data pronunțării sentinței, iar părțile urmau a se interesa despre soarta cauzei penale și a-și realiza drepturile procesuale în termenul prevăzut de lege, omisiune ce nu poate fi pusă în sarcina instanței de judecată, or instanța de apel just în temeiul art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, a reținut că termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dar nu de la data înmânării copiei de pe aceasta, or în ședința de judecată din instanța de apel, avocatul Cristea Valentin a afirmat că a aflat despre data pronunțării sentinței, chiar dacă nu a fost prezent, însă a așteptat să i se remită sentința redactată (f.d. 18, vol. II).

De asemenea, ce ține de motivul recurentului, că instanța de apel a comis o eroare gravă de fapt și nu s-a expus pe motivele invocate în apel privind tardivitatea apelului și că a invocat motive formale, prin prisma temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit verificând conținutul deciziei instanței de apel, atestă că în descriptivul acesteia (f.d. 24-26, vol. II), instanța de apel s-a expus argumentat și detaliat anume asupra acestei chestiuni esențiale supuse atenției sale, ținând cont de conținutul procesului-verbal întocmit în prima instanță, fără a admite careva erori de fapt sau de drept, ce nu justifică necesitatea intervenirii în decizia atacată sub aspectele contestate și nu se confirmă incidența temeiului de recurs invocat.

Cât privește argumentele recurentului, că instanța de apel urma să asculte opinia apelantului, să-i dea posibilitate să facă trimitere la materialele cauzei, inclusiv la înregistrarea audio a ședinței din prima instanță, să solicite opinia avocatului Bunduchi Victor, Colegiul penal lărgit conchide că sunt inadmisibile, or conform procesului-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 18, vol. II), avocatul Cristea Valentin și-a expus poziția sa privind apelul declarat și netardivitatea acestuia, fiind verificat prin citire și procesul-verbal a ședinței de judecată din 13.12.2017, în privința corectitudinii și plenitudinii căruia din nou nu au fost înaintate careva obiecții.

Cu referire la criticile recurentului, precum că au fost încălcate drepturile garantate de art. 2 §1, 6§1, și 13 CEDO, Colegiul penal lărgit în urma verificării materialelor cauzei constată că nu se confirmă încălcarea acestor drepturi, or instanța de apel a examinat chestiunea tardivității apelului declarat obiectiv și multiaspectual, oferind un răspuns detaliat și argumentat privind soluția sa de respingere ca fiind depus peste termen a apelului declarat, argumentare ce se acceptă și se însușete de instanța de recurs ordinar, ce e conform jurisprudenței CtEDO – cauza Albert vs. România din 16.02.2010.

7. În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat urmează a fi respins ca inadmisibil.

8. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Cristea Valentin în numele succesorului părții vătămate Jechiu Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Lungu Sergiu Xxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **15 noiembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor